

Čís. 8865.

Jde o splátkový obchod podle zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., byla-li kupní cena autobusu (součástí jeho) splatná z části při dodávce autobusu, zbytek pak v měsíčních splátkách.

Provoz živnosti v ten způsob, že podnikatel s jedním pomocníkem odváží autobusem cestující z nádraží do města, není obchodem podle čl. 272 čís. 3 obch. zák.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1929, Rv I 1165/28.)

Žalovaný koupil od P-ské strojírny autobus (jeho součástky). Polovice kupní ceny byla splatná při dodání vozu, druhá polovice v měsíčních splátkách. Žalovaný zaplatil část kupní ceny za autobus, s nímž provozoval dopravu osob z nádraží do města Č. Nárok na nedoplatek kupní ceny postoupila P-ská strojírna žalobkyni, jež ho proti žalovanému zažalovala. Žalovaný namítl méněcennost dodaného autobusu a uvedl, že námitku tuto může uplatňovati až do úplného zaplacení kupní ceny, ježto šlo o splátkový obchod. Procesní soud prvního st. l. i c e žalobu zamítl, zjistiť, že dodaný autobus byl méněcenný, a přikloniv se k názoru žalovaného, že šlo o obchod splátkový. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v důvodech: Odvolání nelze přiznati oprávněnost. Odvolání vytýká, že v souzeném případě nejde o splátkový obchod podle zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., tomu prý odporuje obsah objednacích listků. Obchod splátkový při automobilech nebyl prý u postoupitelky P-ské strojírny vůbec zaveden a že smluvní strany neměly úmyslu uzavřít obchod splátkový, vyplývá prý z toho, že námitka ta vznesena byla teprve při ústním jednání dne 19. prosince 1927. Jedná se prý o obyčejnou kupní smlouvu, při které sice cena kupní jest splatna po částkách, avšak výslovně ujednána byla jako vedlejší úmluva ztráta lhůty. Výtka ta není odůvodněna. Podle obsahu objednacích listů měla býti polovice kupní ceny zaplacená při dodání vozu a druhá polovice v měsíčních splátkách po 3.650 Kč a 1.500 Kč pod ztrátou lhůt. Žalovanému byl autobus před úplným zaplacením kupní ceny odevzdán a prodávatelka P-ská strojírna vyhradila si mimo to vlastnické právo. Okolnost, že právní zástupce žalovaného namítal, že jde o obchod splátkový, teprve při ústním jednání dne 19. prosince 1927, jest bez významu. Že P-ská strojírna splátkové obchody neprovozuje, jest nerozhodným, neboť jde jen o to, zda právní jednání mezi ní a žalovaným o prodeji autobusu jest splátkovým obchodem čili nic. Ta okolnost, že se svědci nezmiňují o splátkovém obchodu, jest nerozhodnou, jelikož svědci mohou vypovídati jen o skutkových okolnostech. Otázka, zda lze v ujednáních smluvních stran spatřovati obchod splátkový, jest právním závěrem ze zjištěných skutečností. Právní závěr učiniti náleží soudu. Z toho vyplývá, že v tom, že svědci nebyli slyšeni o úmyslu smluvních stran uzavřít či neuzavřít obchod splátkový, nelze spatřovati vadnost řízení, jak odvolání vytýká. Obsah objednacích listů nejen neodporuje závěru (právnímu názoru), že mezi P-skou strojírnou a žalovaným byl uzavřen

obchod splátkový o prodeji autobusu, nýbrž závěr ten odůvodňuje. Soud odvolací sdílí proto právní názor soudu první stolice, že v souzeném případě jde o splátkový obchod podle § 1 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Podle § 10 citovaného zákona nelze ustanovení tohoto zákona použití na splátkové obchody, při nichž právní jednání na straně kupujícího jest obchodem. Že koupě autobusu žalovaným byla obchodem, žalující strana ani netvrdila, tím méně prokázala. Zda žalovaný jest obchodníkem proto, že, jak dovolatelka tvrdí, podle čl. 272 čís. 3 jest zároveň povozníkem zboží a ústavem určeným k dopravě osob, že tedy po koupi autobusu provozuje obchody, jest nerozhodným. Žalobkyně ve sporu netvrdila, že žalovaný dopravuje zboží. Tvrzení to jest novotou podle § 482 c. ř. s. nepřipustnou. Žalovaný provozuje dopravu osob jedním autobusem. Nejde tedy o ústav pro dopravování osob, tedy o kupecký podnik založený na velkoprovozu. Žalovaný ani po koupi autobusu neprovozuje obchody podle čl. 272 čís. 3 obch. zák. a není proto obchodníkem podle čl. 4 obch. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Především jest řešiti spornou právní otázku, zda smlouva o prodeji autobusu byla splátkovým obchodem ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Z objednacích listů ze dne 28. května 1925 na spodek auta a ze dne 5. června 1925 na karoserii nižší soudy správně dolíčily, že, ana kupní cena obou těchto součástí jediného autobusu byla splatná polovinou při dodávce autobusu a zbytek v měsíčních splátkách v objednacích listech přesně určených, jest sporné právní jednání posuzovati podle předpisů zákona o obchodech splátkových čís. 70/1896 ř. zák. a že zejména podle ustanovení § 4 třetí odstavec tohoto zákona zůstala žalovanému vyhrazena námitka ze správy až do úplného zaplacení kupní ceny, třebas propadná lhůta § 933 obč. zák. již uplynula.

Jest souhlasiti i s právním názorem napadeného rozsudku, že provozování živnosti žalovaného, kterou obstarává osobně s jedním pomocníkem a která záleží podle zjištění prvního soudu v tom, že autobusem odváží z nádraží cestující do města — nelze považovati za obchody ve smyslu čl. 272 čís. 3 druhé věty obch. zák., neboť tento předpis předpokládá podnikání ve větších rozměrech a vyjádřuje právě tento požadavek zřetelně výrazem »ú s t a v y« určené pro dopravu osob. (srov. Randa: Obch. právo o relativních obchodech čl. 272 čís. 3 obch. zák. a komentář Staub-Pisko vyd. 1910 § 10 a 11 ku čl. 272 obch. zák.). Při tom ani nesejde na tom, že žalovaný současně s dopravou osob běře též jejich zavazadla, neboť tím nestává se ještě povozníkem dopravujícím zboží, který jest ovšem vždy obchodníkem podle čl. 272 čís. 3 první věty obch. zák., i když provozuje živnost v malém rozsahu. Pokud žalobkyně pokusila se teprve v opravném řízení uplatniti skutkovou okolnost, že žalovaný koná také služby a práce povozníka, jde o nepřipustnou novotu, kterou se právem odvolací soud neobíral (§ 482 c. ř. s.). Použití ustanovení splátkového zákona na souzenou věc nebylo tedy vyloučeno ani ustanovením § 10 (1) tohoto zákona.